

КЕНГЕШ

Ал жанында – промышленность бөлүмгө себеплик тапдырыу онгла

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы **Казбек Коков** Россей Федерацияны Къырал советини экономика соурула эм жангы корона-вирус жукъган аруууну жайылууна къажуу ишчи къауумуну селектор кенгешине къатышанды. Аны къауумну таматасы **Сергей Собянин** эм Россейни Правительствосуну Председателини биринчи орунбасары **Андрей Белоусов** бардыргъанды.

Ишчи къауумну жыйылууна толтуруучу властыни федерал органларыны таматалары эм Россей Федерацияны субъектерини оноучулары къошулганды. Регионлада бла къырала саулай санкцияла басынчаклык халлада социал-экономика болумну мониторингини шендоого эсеплери сюзюлгенди.

Аслам эс промышленностьха себеплик этиуге бөлюнгенди. Сёз, алып айтханда, магъаналы промышленный предприятияны эм жашуу журт-кырулуш комплексни организациаларыны процент ставкаларыны субсидироваиясыны юсюнден баргъанды. Къабарты-Малкъардан магъаналы предпритияныне федерал тримесине «Терекалмаз» завод къошулганды. Россейни Правительство-

суну промышленностьну айнытуу регион фондлары докпитализацияларыны юсюнден басмаланган буйругуна кере магъаналыны тизмесине кирмеген предпритияла гъа льготалы кредитование онглагъа къаралганды. Регионла промышленностьну айнытуу фондларыны докпитализацияларын Правительствоу резерв фондларыдан бөлюнген федерал ырысхыгъа бардыраллыкдыла. Аны хайырындан предпритияла кеслерини оборот ырысхыларын толтурууча учуз кредитле аналлыкдыла, ишчи жерлерин эм продукцияны чыгаруу ёлчмелерин сакъ-лаялыкдыла.

Республиканы кредит-финанс организациялары предпринимательге «Антикризисная», «Инвестиционная», «Оборотная», РФ-ни Минэкономразвитиясыны 1764 Программасы, РФ-ни Эл молк министерствосуну «Оборот кредитованияны программасы» эм «Инвестициялы кредитованияны программасы» кёллендируу кредитование программаланы чеклеринде жумушланы тапдырыу ишчи бардырадыла.

Кенгешде, андан сора да, регионланы гитче эм орта бизнесге билеклик этиу къошак халлы ономларын да сюзюлгенди. КъМР-ни Гарантиялы фонду жылны аллындан предпринимательствону гитче эм орта бизнес субъектерине битеу бирге 57,8 миллион сом болган 6 поручительство бергенди. Фонду поручительствоосуна кере тохташдырылган кредит келишимлени ёлчмеси 150 миллион сомдан артык болганды. КъМР-ни микрокредитование фонду битеу да бирге 21 миллион сом чаклы бир болган 39 займ бергенди. Андан сора да, 24 заёмщикге кредит кайтарыу борчларын толтуруучу алты айгъа деритохтатырча онг этилгенди.

КъМР-ни Башчысыны бла Правительствосуну пресс-службасы.

21 АПРЕЛЬ - РОССЕЙДЕ ЖЕР-ЖЕРЛИ САМОУПРАВЛЕНИЕ ОРГАНЛАНЫ КЮНЮ

«Бир бирибизни ангылап урунсакъ, муратларыбызгъа жеталлыкъбыз»

Къулбайланы Борисни жашы Алан Черек районга башчылыкъ этгенли алай кеп болмайды. Алай къыска заманы ичинде къуллукъну энчиликтерине киришип, районну айнытуда уллу муратла салып, аланы жашауда бардырууну жолларын излейди. Муниципал ишчилени кюнню аллында уа аны бла районну экономика онгларыны, туризм бла байламлы инвестиция проектлени юслеринден ушакъ бардыргъанбыз:

- **Аслан Борисович, сиз власть органлары арасында адамлагъа эм жуукъсуз, ала жарысулары, къайгырыулары бла бек алгъа жеринде власть органлагъа келди. Аланы къалай бла ыразы этерге айтасыз?**

- Ол алайды, хар байрым кюн, адамла бла тобеширге, сёлесирге кирешибиз. Мен кесим, орунбасарым, элени таматалары бирге жыйылып, адамланы къайгырыулары тынгылайбыз. Ала да жорек жарысуларын айтсала, тынчлыкъ табдыла. Къыйын жашуу болумгъа тошгенлеге бо-

лушлукъ фондуз да барды, бизнес бла кирешген, къолларындан келген жашларыбыз да болушадыла. Районнга таматалыкъ этген бек жууаплы ишди. Болсада республиканы Башчысы Казбек Коков, Правительство къарайдыла, жарысуларыбызны сурасанлай турадыла.

- **Черек районну жашуу къалайды шендо?**

- Биринчиден, суу бла жалчытуу юсюнден айттыргъа сюеме. Бир-бир жерледе кемчиликке бардыла, аланы кетериге аха бөлюнгенди. Суу ызла жангыртылгандыла, алай

эскилери да къалгандыла. Къура Сууну, Аушигерни водоводларыны жартысы жангыдыла, былтырны ахырында битдирилип, хайырлангырга берилгенди. Энди уа къалганын ишлетирге керекди.

Республиканы Башчысына белгили этгенбиз аны юсюнден. Ол да бу соруу жуукъ заманда тамамланырыгына сёз бергенди. Проект-смета документле хазырдыла. Ала эллени айнытуу комплекс мадарлары жаны бла федерал проектге кёрюзюлгенди. Аны келишдирек, халкыны суу бла жалчытуу сорууну ахырына жетдириллыкъбыз.

Районну айтатландыруу жаны бла уллу проект-рибиз да бардыла. Ол санда «Аллея славы» парк. Аны Къабарты-Малкъарны 100-жыллыгына жораларгъа сюебиз. Анда республиканы, районну айныту-

урга къыйын салганлагъа хурмет этилликди. Газ бла жалчытуу юсюнден айтханда уа, эл-лерибиз барысы да къошулуудула, ол жаны бла кемчиликбиз жокъду. Россейни Президенти Владимир Путинни халкыны газ бла жалчытуу буйрукъларыны чеклеринде тамамландыла бу жумушла. Сёзге, шендо 8 заявка толтурула турады. Къашхатауда кеп сабийли юйорлени жер бла жалчытуу программаны чеклеринде жерле юлешингенди да, жангы микрорайонга да тартылдыла газ ызла.

«Къош сабийлени жашуу журтла бла жалчытуу про-

грамманы чеклеринде 2 юй ишлетилип, инсанланы бу къауумларына фатарла берилгенди.

Къырала битеу федерал программалагъа, грантлагъа къошулабыз. Сёзге, эллени айнытуу комплекс программасына кеп заявка берилгенди. Алагъа амбулаторияла, водовода ишлетиле дегенча жумушла киргенди.

Умулларыбыз уллудула, республиканы оноучусуну, министрлени жанындан ангылауукъ барды, телеклерибизни эшитидиле, жарысуларыбызны, жетишилмерибизни да биледиле.

Ахыры 2-чи бетдеди.

УНУТМА

«Халкыбызны жигитлигини юсюнден кертини сакъларгъа тийишлибиз»

Нальчикде Уллу Хорламны 77-жыллыгына аталып «Эсде тутууну эстафетасы» терели аскер-патриот акция башланганды. Жуукъ эки ыйыккыны ичинде республиканы школларыны окуучулары совет халкыны фашистлени ууатыда жигитлигине аталган жумушланы бардырылганды.

Аны чеклеринде къуралган «Георгий бау» акция шендою тёлле апарларыбызны батырлыкларын эсде тутханларыны, алагъа баш ургъанларыны, керек болса, Ата журтубузну алача къоруларгъа хазыр болганыбызны белгисиди.

Узунлугу 77 метр болган «Георгий бау» республиканы битеу районларында болуп, жангыдан Нальчикке къайтарыллыкды. Ол кюн аны жаш адамла Келишюлюкно майданындан Абхазия майданга деритлип, эстафетаны Урван районнга бергенди.

Бу кюнледе уа республиканы элдеринде бла шахарларында Хор-

ламны волонтерлары 5 мингден аслам бауну юлеширдикле.

- «Эсде тутууну эстафетасы» битеу элдеде бла шахарлада болукъду. Анга жамауатны жанындан сейр уллу болганын шарт

айталлыкъбыз. Ол ёсюп келген тёллени Уллу Хорлам белгени халкыгъа къалай багъа бла келгенин ангалатыр мурат бла бардырылады, -дегенди акцияны юсюнден жарыкъландырыу, илму

эм жаш тёллюно ишлери жаны бла министрни орунбасары Мокъаланы Ачмезе.

Республиканы жамауаты шендо Украинада бардырылган энчи операциягъа къатышхан аскерчилерибизни кёллендируу жумушлагъа да къатышдыла. Алада жоюлгъанланы хурметине жыйылгъанла бир минут шумсуз тургандыла.

Уллу Ата журт урушну ветеранларыны Нальчикде советини башчысы Абдулаланы Мустафа жаш адамланы тарыхны билерге, кертини излерге чакыргъанды. «Ол къаны къазуатны, халкыбызны жигитлигини юсюнден кертини сакъларгъа борчлуз. Ата журтубузну жалынчакъсызлыгы ючюн жанларын амагъан аталарыбызны, апарларыбызны батырлыклары бла ёктемленериге эркинбиз», -дегенди ол.

ТИКАЛАНЫ Фатима хазырлагъанды.

Къырап жумушпа

Валентина Матвиенко бла Казбек Коков Къабарты-Малкъарны социал-экономика ёсююню амалларын сюзюлгенди

Москвада КъМР-ни Башчысы **Казбек Коков**у бла РФ-ни Федерал Жыйылууну Федерация Советини таматасы **Валентина Матвиенко**у ишчи тобешулерини болганды. Ала республикада социал-экономика болумну сюзюлгенди, миллет проектле бла федерал программала къалай толтурулгъанларына къарагандыла.

Казбек Коков, санкциялагъа да къарамай, регион экономиканы баш магъаналы бөлүмлерини кёрюм-долери ёсе баргъанларын айырып айтханды. «Республиканы промышленность эмда эл молк предпритиялары ишлерин селейтмей бардырадыла. Урукъ себиу къыстау барады, урукъла бла семиртигиле жетишир тенгли бардыла. Урукъланы башха регионлагъа окъуна жиберибиз, ол а бизни импортну алышындыруу жаны бла мадарларыбыздан бириди», - деп белгилегенди КъМР-ни Башчысы.

Ушакъны кезиунде саулукъ сакълау гъа энчи эс бурулганды. Казбек Коков мартда регионда кеп уллу поликлиниканы къурулуш башланганын билдиргенди. Ол дуняда алчы лабораторатор эмда диагностика амаллары болган амбулатор-диагностика арача ишленеди. Республикада биринчи медицина болушлукъ берген бөлүмюно ишчи жангыча къурау да андан ары бардырылады, багъуу урдуула, ол жаны бла кемчиликбиз жокъду. Россейни Президенти Владимир Путинни халкыны газ бла жалчытуу буйрукъларыны чеклеринде тамамландыла бу жумушла. Сёзге, шендо 8 заявка толтурула турады. Къашхатауда кеп сабийли юйорлени жер бла жалчытуу программаны чеклеринде жерле юлешингенди да, жангы микрорайонга да тартылдыла газ ызла.

«Шендою заманын школ» федерал проектге кере республикада быйыл 10 школ ишлене турады. Беш жылны ичинде 63 мектепте тынгылы ремонт этилликди, аладан 19-су быйыл жангыртыллыкды. «Демография» миллет проектни чеклеринде юч жылны ичинде 50 окъуу юйде 3 жыллары толмаган сабийлеге деп 2825 жер къуралганды. 2021 жылда регион сабийлени школгъа деритохтатырча берилликди.

Ушакъны кезиунде саулукъ сакълау гъа энчи эс бурулганды. Казбек Коков мартда регионда кеп уллу поликлиниканы къурулуш башланганын билдиргенди. Ол дуняда алчы лабораторатор эмда диагностика амаллары болган амбулатор-диагностика арача ишленеди. Республикада биринчи медицина болушлукъ берген бөлүмюно ишчи жангыча къурау да андан ары бардырылады, багъуу урдуула, ол жаны бла кемчиликбиз жокъду. Россейни Президенти Владимир Путинни халкыны газ бла жалчытуу буйрукъларыны чеклеринде тамамландыла бу жумушла. Сёзге, шендо 8 заявка толтурула турады. Къашхатауда кеп сабийли юйорлени жер бла жалчытуу программаны чеклеринде жерле юлешингенди да, жангы микрорайонга да тартылдыла газ ызла.

КъМР-ни Башчысы Нальчикде буз къаланы къурулуш башланганыны юсюнден да билдиргенди. Ол сабий-жаш тёллю спорт кластер къураууну уллу проектни биринчи объекти болушлукъ да айтханды. Республикада торлю-торлю бөлүмледе, ол санда туризмде, инвестиция проектле да бардырыладыла. Къабарты-Малкъар къуралгъанлы 100-жыллыгына Нальчикни юч баш орамы жангыртыллыкды эмда жангы жамауат тийреле айтатландырыллыкдыла.

«Шендою заманын школ» федерал проектге кере республикада быйыл 10 школ ишлене турады. Беш жылны ичинде 63 мектепте тынгылы ремонт этилликди, аладан 19-су быйыл жангыртыллыкды. «Демография» миллет проектни чеклеринде юч жылны ичинде 50 окъуу юйде 3 жыллары толмаган сабийлеге деп 2825 жер къуралганды. 2021 жылда регион сабийлени школгъа деритохтатырча берилликди.

Ушакъны кезиунде саулукъ сакълау гъа энчи эс бурулганды. Казбек Коков мартда регионда кеп уллу поликлиниканы къурулуш башланганын билдиргенди. Ол дуняда алчы лабораторатор эмда диагностика амаллары болган амбулатор-диагностика арача ишленеди. Республикада биринчи медицина болушлукъ берген бөлүмюно ишчи жангыча къурау да андан ары бардырылады, багъуу урдуула, ол жаны бла кемчиликбиз жокъду. Россейни Президенти Владимир Путинни халкыны газ бла жалчытуу буйрукъларыны чеклеринде тамамландыла бу жумушла. Сёзге, шендо 8 заявка толтурула турады. Къашхатауда кеп сабийли юйорлени жер бла жалчытуу программаны чеклеринде жерле юлешингенди да, жангы микрорайонга да тартылдыла газ ызла.

Казбек Коков быйылгъа белгиленген битеу къурулуш эмда жангырттыу ишле, ол санда инфраструктура жумушла да, тохташдырылган болжалларындан кеч къалмай тамамланлыкларынын чертип айтханды.

«Шендою заманын школ» федерал проектге кере республикада быйыл 10 школ ишлене турады. Беш жылны ичинде 63 мектепте тынгылы ремонт этилликди, аладан 19-су быйыл жангыртыллыкды. «Демография» миллет проектни чеклеринде юч жылны ичинде 50 окъуу юйде 3 жыллары толмаган сабийлеге деп 2825 жер къуралганды. 2021 жылда регион сабийлени школгъа деритохтатырча берилликди.

Ушакъны кезиунде саулукъ сакълау гъа энчи эс бурулганды. Казбек Коков мартда регионда кеп уллу поликлиниканы къурулуш башланганын билдиргенди. Ол дуняда алчы лабораторатор эмда диагностика амаллары болган амбулатор-диагностика арача ишленеди. Республикада биринчи медицина болушлукъ берген бөлүмюно ишчи жангыча къурау да андан ары бардырылады, багъуу урдуула, ол жаны бла кемчиликбиз жокъду. Россейни Президенти Владимир Путинни халкыны газ бла жалчытуу буйрукъларыны чеклеринде тамамландыла бу жумушла. Сёзге, шендо 8 заявка толтурула турады. Къашхатауда кеп сабийли юйорлени жер бла жалчытуу программаны чеклеринде жерле юлешингенди да, жангы микрорайонга да тартылдыла газ ызла.

«Шендою заманын школ» федерал проектге кере республикада быйыл 10 школ ишлене турады. Беш жылны ичинде 63 мектепте тынгылы ремонт этилликди, аладан 19-су быйыл жангыртыллыкды. «Демография» миллет проектни чеклеринде юч жылны ичинде 50 окъуу юйде 3 жыллары толмаган сабийлеге деп 2825 жер къуралганды. 2021 жылда регион сабийлени школгъа деритохтатырча берилликди.

Жазылуу - 2022

Изи жумушну болжалгъа салмайкъ

«Заман» миллетибизни жангыз газетиди. Аны бетлеринде малкъар халкыны маданиятыны, тарыхыны, бююнню жашаууну, айтхылыкъ адамларыны, жетишилмерини эмда жарысуларыны юсюнден басмаланган материалланы сиз бир башха изданинда табаллыкъ туюлукъ.

Эсигизге салайкы, 2022 жылны экинчи жарымына газетге жазылуу Россейни почта бөлүмлеринде бардырылады. Аны багъасы 741 сом 6 капекди.

Алайды да, жазылыгыз, билеклик этигиз кесигизни газетигизге!

Мындан ары да ол сизни керти шукъугуз, огурулу сёз негеригиз болур деп ышанабыз!

Бизни индекситбиз = П 5893

КъМР-ни Башчысыны бла Правительствосуну пресс-службасы.

КъМР-ни 100-жыллыгына

Хунерли къураучу, акъыллы оноучу, адепли инсан

Къадар кече

«Этген къуллугъубуз минг айны ичинде тохтаусуз табынуугъа тенгди»

Сыйлы Рамазан айны ахыр кюнлери башлангандыла. Бу кезиуну къалай ётдюрюрге керекди, Къадар кечени, фитир садаканы магъаналары неведи? Аланы юсюнден Аль-Азхар ислам университетде билим алган, «Ислам в Евразии» регионла аралы дин газетини баш редактору Аккайяны Хасим хажи айтады.

Таппынуулукъ

Баш борчу – жамауатга игилик келтириудю эм аны кёлюн кётюрюудю

«Бир бирибизни ангылап урунсакъ, муратларыбызга жеталлыкъбыз»

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

- Жамауатын жанындан болушукъну уа сеземиз-сиз?

- Ахшы, иш келлю адамларыбыз келди, тарыгыр-гыр гезеде, тарыгыр-гыр гезеде. Не кемчилик чыккъа да, бирге келишип тамаларга кюрешедиле. Ма, сёзге, бу кундеде бирге жыйылып, субботник бардыргъанбыз. Къулукъу, абадан, сабий деп къарамай, бирча къаты ишлегенбиз, тизгинни жыйганбыз. Врача, устазла, МФЦ-да ишлегенле, полициячыла, заводникде, администрацияда къулукъу этгенле, къысхасы бирибиз да къалмагъанбыз бу жумшдан.

Келгенде эс бурган болурсуз, жол жанланы арилагъанбыз, тереклени кыркыгъанбыз. Жолланы жуугъан машиналары келтирирге онгубуз болганды, сау болсун Шунгарланы Солтан, Уранда жол милюкно таматасы, болушукъны бизге бу ишде.

Аллыбызда тёллюе районну милюккон аягы юсюне этимге уллу къарыу салгандыла. Биогон а заман тюрленгенди. Бу кезиуде уа ёсеп келген тёллюе ышнылуук уллуду.

Жаш тёллюе осал кылыкълардан тырарга, тууган журтубузну сюерге юйретиге баш магъана бериледи. Бу кундеде уа районну жашауна кыйгъыргъан жашла келгендиле тобешуиге. Ала бла оноулашып, районну башчысында жамауат организациа къуарга келишгенбиз. Анга тири, район ючюн кыйгъыргъанлыны къошарга оноулашханбыз. Бу орган кюреширкиди ёсеп келген тёллюе юйретуину соруулары бла.

- Бюджет учреждениядан баша иш, энчи предпритияла уа бармыдыла?

- Халкны асламы жер бла корешеди. Тире ёсюрюрге жарагъан жерни бир метри да бош болмазга керекди. Шёндю аны заман кеси ишлейди. Газетде, сайтда да билдириле басмалап, элени таматарына да айтып, эл милюкге жараулу

битеу жерлени юлешгенбиз. Чирик кёллени баш жанында Бабугентни бла Огъары Малкъарны жерлери бардыла. Ары жол осал болганды, бу кундеде республиканы Транспорту эм жол милюк министрствону келечилери бла барып кёргенбиз, аны министр Аслан Дышеков бла да сёлешгенбиз. Трактор берирге айтхандыла. Жолну сыйдампла, машина ётерча этерикбиз. Адамларыбызны биченни тюрюрюрге онглари болурча.

Ол тийреде суу кёлпюрно алып кетгенли 20 жылдан артык болады. Болжаллы кёлпюр салырга келишгенбиз. Ол да уллу жумушду. Предпритияланы юсюнден айтханда уа, «Бабугент» гара суула чыгарган завод къуралганды. Ол энчи адамланы къолунда эсе да, кесибизни адамларыбыз ишлейдиле. Предпритияны таматарлары районну, элли жумушларына да къарайдыла, Аллах ыразы болсун.

«Долинск» гара суу да бизде къуолады. Аны башчысы Анзор Кумыков спонсор болушукъ этгенлей турады, бир заманда да угъай демегенди, сау болсун.

- Регионалда инвестицияла керекдиле деп, экономика бла байламлы битеу кенгешле айтылады. Шёндю заманда ол бютонда магъаналыды. Сизни уа ол жаны бла онгларибыз бармыдыла?

- Мени акъылыма кере, шёндю битеу кюнню, къарыну да туризмге салырга керекди. Чирик кёлню бла Огъары Малкъарны арасында кенг жер барды. Ол эл милюкге жараулу, биченликке юлешиниди. Алай адамла бла сёлешгенбиз, алайда уллу проект салырга муратбыз барды да, анга адамла угъай демейдиле.

Шёндю аны мастер планна хазырлай турабыз. Башача айтханда, геодезия, инженер, къурулуш тинтиуле, бардырыладыла. Ксаналаны Рамазан кеп жылланы архитектор болуп ишлегенди, проектни жарашдыргъа ол болушды. Алайда уа къонак юй, адамла солур

ча, ойнарча, шошлукъда олтурурча жерле, 190 адамга концерт зал болуукъдула. Чирик кёлню тийресинде базарны да ары кёрюрюге мурат барды.

Туристлеге болушукъга информация басмаланган жер да къуралганды. Анда уа районну туристрекреация онглари ангылатылкыдыла, къаллай кафеде болганларын, къонак юйде эркин жерлени, башхасын да. Алай бла туристге тегерек-баш айланп, къайда не болганын излерге кереклиси болуукъ туйюлду.

Районга адамла кеп келди. Алай алааны асламы эртенликден ингирге дери туруп, кетип къаладыла. Бизни борчубуз – ала бек аздан мында ыйык турурча этерге. Ол кезиуде уа файда да кёрюрге тошерикди.

Бу комплексни башча жанында уа «Чирик кёл» культура-солуу ара ишлетирге керекди. Проектте сейирлери болган адамларыбыз бардыла, аны жууукъ кезиуде жашауда бардырыбыз деп ышанылуук уллуду.

Этнотуризм айнаы барады да, бу проектте сейир уллу болур деп ийнанабыз. Анда таулу халкны культурасы, тёрелери, ашлары ачыкъланырыкыдыла, республикада болган сейир, айтат жерле белгиленип, панорама да жарашдырылукъды. Спонсорла бла сёлешуле бардырыладыла. Хал тапланганлай, проектни къурулушун башларыкыбыз.

- Черек районну да Шимал-Кавказны турист кластерине кийирге. Бызынги жанында комплекс ишлетирге планна болгандыла. Ол ахырда тохтапмы къалды?

- Ол кезиуде халк проектге къажу турганды да, аны башча регионга берип кыйгъандыла. Мен акыл этгенден, ол тероноу болганды. Ма «Чирик кёл» комплексге бир къаргызы, къалай айнаиди ол.

Къырал билеклик этген проектлени тюрт этерге жарамайды, мен алай сунама. Хау, халкны къоркъганын ангыларчады, тыш адамла келселе ариу, ата-бабала

рыбыздан къалган жерлерибизни, келир тёллюени тас этерикбиз, деп жарсыгъандыла ала.

Быллай уллу жумушлатынгылы сююлюрге керекдиле: адамланы излемлени, районну, республиканы сейирлерин да эсге алырга керекди. Туркластерни хайырындан район, эл да алгъа уллу атлам этериги сёзсюзду. Инфраструктура да игиленир эди: жолла, телефон байламлыкыла, интернет.

Болсада табигъатыбызны сакъладык, ол да магъаналыды. Даулашып, озган жумушланы сююп, сокъураны турганы хайыры жокъду, алгъа къарарга керекди.

Шёндю туризм жаны бла онгла Огъары Малкъарда уллудула. Проект бир гиче кафецикден башланганды. Алгъа ийнанганды да этмегендиле, ары адамла келликдиле деп. Энди уа турист комплекс республикадан тышында да белгиледи, тегерегинде да ачыладыла кафеде, къонак юйле. Уштулу да айнагъылады.

Тарых магъаналы жерлерибизге да сейир барды. Адамла къалалагъа, эски элгеге къарарга келди. Аланы айнагъу, жангыртуу кесибизни миллетте да магъаналыды – ёсеп келген тёллюе тарыхыбызны билирча. Туристлени саны биле биле ёсгенди – экскурсияла бла бирге къошу регионлада жашагъанла кеслерини машиналарында да келди. Аны ючюн а солуу жерледе банккоматла орнатылгыра керекдиле, ол жаны бла мадарла толтурулуп башлагъандыла.

Айтханымыч, бизге келгенле бек аздан районда бир ыйыкыга къалырга этерге керекбиз. Чирик кёлде дайвинг, Аудиогени жылы суулары, «Бызынги» альплагерь, Уштулу, Чирик кёл, тау маршрутла. Сёзсюз, адамны ыйыкыны ичинде тири солууну къуарга, аш-суу бла жалчытырга, республикадан къууанып, энгта кыйгъыргы келирча этерге битеу онгларибыз бардыла.

- Энтта бир болжалга районга таматалык этер

ге сайласала унарыкымысиз?

- Халкы, республиканы оноуларыонг берип, магъа былайда ишлерге ышангандыла. Алай адамла ыразы болмасала, бир кюн да къаллыкъ туйюлме бу къулукъда.

Бу шинтикден тошмей, тамырла ийип, ёмюрню ахырына дери къулукъчу болурга итинмейме. Жангы оюмла, кез къарам болсала бараллыкыбыз алгъа, ансыз жерибизден тепмей къалырга къоркъу уллуду. Орунбасарларым администрацияда ишлеп, сынаулары, ишни ангылаулары болган жаш адамладыла. Кетсем да, ызымдан сынаулу, биллими жашла келирлерин сюеме.

- Биз Россейде муниципал къулукъда ишлегенли профессионал байрамларыны алында тобешебиз да, ишчи негерлеригизге къаллай алгыш этерге сюеисиз?

- Аллахутала къарыу, саулуукъ, оюмлуукъ берсин. Къыралы, тууган журту ючюн адам жашауун, саулуугун да амазга борчлуду. Аны юлгюсюн а Украинада энчи операцияга къатышхан жашларыбыз да кёргозтедиле. Аланы арасында бизни районну инсанлары да бардыла.

Ушагыбызны окъугъан жаш адамланы уа билим алырга чакъырырга сюеме. Биллимсиз жашау, иш, айныу, алгъа барыу да болуукъ туйюлду. Республиканы Башчысы адамланы кыйгъыларына сакъды. Аны башламчылыгы бла кеп жумушла толтурулгандыла, мындан ары да муратла уллудула. Казбек Кокос республикада ишлетилген объектни болумун кеси кёзо бла кёрмей къалган бир мекям да жокъду. Анга да кесими, районну адамларыны атларындан ыразылыгыбызны айттырга сюеме. Бир бирибизни ангылап, билеклик этип кюрешсек, не уллу муратларыбызга да жетишаллыкыбыз.

Ушакъны **ТИКАЛАНЫ Фатима** бардыргъанды.

Документле

«Муниципал къуралыуланы контроль-эсеплеучю органларын къурау эмда аланы ишлерин бардырыу бла байламлы жумушланы бир-бирлерин тап халгъа келтириуню юсюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы Законна тюзетиуле кийириуню юсюнден

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини

БЕГИМИ

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини **Бегим** этеди:

1. «Муниципал къуралыуланы контроль-эсеплеучю органларын къурау эмда аланы ишлерин бардырыу бла байламлы жумушланы бир-бирлерин тап халгъа келтириуню юсюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы Законна тюзетиуле кийириуню юсю-

ден» Къабарты-Малкъар Республиканы Законна кыбыл кёрюрге.

2. Бу Законну Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысына къол салдырыр эмда халкыга туура этер ючюн жиберирге.

3. Бу Бегим кыбыл кёрюлген кюнден башлап кюнчюне киреди.

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Председатели

Т.ЕГОРОВА

Нальчик шахар, 2022 жылны 24 марты, №480-ПП

«Инсанланы гаражлагъа эмда ала орналган жер участкалагъа ие болурга эркинлик алыулары бла байламлы жорукъланы бир-бирлерин тап халгъа келтириуню юсюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы Законну юсюнден

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини

БЕГИМИ

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини **Бегим** этеди:

1. «Инсанланы гаражлагъа эмда ала орналган жер участкалагъа ие болурга эркинлик алыулары бла байламлы жорукъланы бир-бирлерин тап халгъа келтириуню юсюнден» Къабарты-Малкъар Республи-

ны Законну кыбыл кёрюрге.

2. Бу Законну Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысына къол салдырыр эмда халкыга туура этер ючюн жиберирге.

3. Бу Бегим кыбыл кёрюлген кюнден башлап кюнчюне киреди.

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Председатели

Т.ЕГОРОВА

Нальчик шахар, 2022 жылны 24 марты, №482-ПП

КъМР-ни 100-жыллыгына

Чабдарланы Къасымынны жашы Борис Россейни бла Къабарты-Малкъарны аты айтылган къырал эм жамауат къулукъчусу болганды. КъМАССР-ни Министрлерини Советини Председатели орунбасары, КъМАССР-ни Баш Советини Президиумуну Председатели, республиканы Айырыу комиссиясыны таматасы болганды, РСФСР-ни Баш Советине депутатта да айырылганды.

Хунерли къураучу, акъыллы оноучу, адепли инсан

Ма аллай уллу эмда жууаплы къулукъла да бет жарыкыны ишлеп, республиканы жамауатындан сый-намыс да тапхан эди. Анга акъыллы оноучу эмда хунерли къураучу болганы, менсинмеген, адамлагъа тынгылай, ала бла сёлеше билген ючюн хурмет этгенди жамауат. Аны таныгъанланы, бир-бирине ишлегенлени эс-

Жамауат ишге да тире къатышды. Ма ол заманда биллими, арий-тала билмеген жашны Къабарты-Малкъар АССР-ни Министрлерини Совети комсомол ишге чакъырады. Ма алай, сынау жыйышдыра, биллими кётюре, къулукъну эм эншиге тап касындан башлагъанды ол ёсоуон. Алгъа комсомолну обкомуну инструктору,

арасында бир бирге дау этиу бла къуауала чыкыгъанлары барыбызны да эсибиздеди. Ол заманда Борис Къасымович Къабарты-Малкъар АССР-ни Баш Советини Председатели къулукъуна салынган эди. Ма ол къуауалы кезиуде ол кесини акъыл сёзюон айтханды. Төрөн магъанала статья жазган эди. «Малкъарлыла ёмюрледен бери да Уллу Кавказ таулары этеклеринде, ёзенлеринде жашап келди. Бизге кимни дау бар эсе да, кесини тарыхына къарасын. Биз кишиге тиймебиз, хар ким бла да шуёхлукъда жашарга сюебиз, тюзюк ючюн арта турлукъ туйюлбюз», – деп, кесин айтхан эди. Аны ол статьясы республикалы газетледе басмаланганды.

Къабарты-Малкъар Республиканы Айырыу комиссиясыны таматасына салынганда да, Чабдар уллу ол борчу да бет жарыкылы толтурганды. Аны ючюн ол замандагы къырал башчы Борис Ельцинден Ыспас къагыт алган эди. Россейни андан сора болган Президентин Владимир Путин а айырыу системаны айнагъырга кыйын салганы ючюн Чабдарланы Борисге алтын сагъат такъван эди.

Къабарты-Малкъар Республиканы башчылары да Чабдар улуну къалайда да бет жарыкылы къулукъ этгенине багъа бичмей къоймагъандыла, махтау да бергендиле. Ол «Сыйлыкыны Белгиси», Урунуу Къызыл Байрагы, Халкъланы шухлукълары деген орденле бла саугъаланганды. Кеп башха даражалы саугъалагъа да тийишли болганды.

Ма ол кезиуде Чабдар кадрыла хазырлаугъа уллу кыйын салганды. Халкына да къолундан келгенча жарагъанды: кеп жаш адамны къаралы даражалы окъуу юйлерине жибергенди. Керек заманда халкын къорулагъан да этгенди. «Бир жол обкомну бюросунда жерчиликни юсюнден сёз барды. Жангы Малкъарда колхоз жерледен ёлоп, сынау милюкге берирге кереклиси айтылады. Ол заманда Чабдар уллу: «Сау районда андан башха жер табылмаймы къалганды?» – деп, ачыулан сёлешгенди. Андан сора аны юсюнден киши сагъынамагъанды. Керек жерде аны алай этмеген заманы болмагъанды...», – деп эсгергенди кеп заманын партия, совет къулукъла ишлеген Отарланы Хамит.

Дегъанда бир шарт. Озган ёмюрю токъсанчы жылларында миллетле

Орта билим алгъандан сора, Борис 1953 жылда Карагандада тау техникумга киреди. Аны бош ашгъанлай а, ташкёмюр шахтада урунуп башлайды.

Билим бериуню айнагъытууга алланып

Къабарты-Малкъарны Жамауат палатасында къыралны Президентини 2020 жылны 21 июлдан «Россей Федерацияны 2030 жылга дери айнагъыну миллет борчлары» деген буйругуу къалай толтурулганы тинтилгенди.

Жыйылыуну ача, палатаны билим бериу, илму, жаш тёллюе ишлери эмда добровольчествону айнагъытуу жаны бла комиссиясыны башчысы **Байчекюланы Нина** юйретууде Россей дуняны он эм иги къыралыны санына кирир ючюн, билим бериу управление органа ишлерин тиритирге керек болгъанларын белгилегенди. Аны бла байламлы республиканы билим бериу, илму эмда жаш тёллюе ишлери жаны бла министрини орунбасары **Екатерина Мисостова** регионда «Шёндюлю мектеп», «Хар сабийни жетишим», «Цифра билим бериу» деген проектле тамамлангандырын билдиргенди. Ол айтханыча, энчи эс бусагъатдагы ишлеге келишген школланы ишлеуге бёлюенди. Аны чегинде былтыр Прохладна районну Солдатская станицасында бла Чегем шахарда школла ачылгандыла, алада 750 окъуучугъа жер барды.

Ново-Ивановское элде да 440 сабийни сыйындырлык мектепни къурулушу башлагъанды. Андан сора да, бу эки жылда 6324 окъуучу жери бла 10 билим бериу объект ишленирикди. 2022-2026 жыллада 176 битеулю билим бериу учрежденияга ремонт этилликди, ол муратлагъа 2,5 миллиард сом бёлюнгенди. «Цифра билим бериу» проектге кере, мектеплени милюктехника хазналары игилендириледи, 54 школга компьютерле, ноутбукла алынгандыла. Школланы барысына да Интернет тартылганды. Устазланы квалификацияларын ёсдюрюуге да

эс бурулады – жангыз былтыр 3296 педагог бла воспитатель курсланы ётгендиле. Жаш тёллюе фахмусун ачыкъланда уллу магъананы къошакъ билим бериу система тутады. Ахыр эсеплеге кере, къошакъ билим 10 7488 сабий алды, ол 8-18-жыллык окъуучуланы 70 процентиди. Былайда «Антарес» араны да сагъыныргъа тийишлиди.

Екатерина Мисостова добровольчествону айнагъытуу юсюнден да айтханды. «Социал тирлик» федерал проектге кере, волонтерлагъа ишлерин бардырырга не жаны бла да онгла къураладыла, аланы саны кёбейирча мадарла этиледиле, ол мурат бла республиканы Башчысында Добровольчествону соруулары жаны бла совет да къуралганды. 2018 жылдан бери «Къабарты-Малкъар Республикада волонтерствону айнагъытуу ресурс арасы» деген организациа да ишлейди. Жамауат биригулени, коммерциалы болмаган организациаланы, къырал эм муниципал учрежденияланы мурдорунда добровольчествону бла кюрешгенлени саны 35 528 адам болганды. Волонтерствогъа болушукъ этюуде республика битеуроссей кундесда хорлагъанланы къауумна

киргенди, анга ача субсидия да берилгенди.

Билим бериуде проблемаланы юслеринден айта, комиссияны члени, Нальчикни 6-чы номерли орта мектебини директору **Аслан Текуев** школлагъа бюгонлюкде асыры уллу ауурулукъ тошгенин билдиргенди. Республикада 2021-2022 жыллада 266 билим бериу учреждение саналады, алагъа 116 миң сабий жорюйдю. 38 мектепде окъууту эки смеагъа бардырылады, дерсеге тошден сора 12 120 (10,8 процент) адам келди. Ол шахарны ара кесегинде кеп къатлы юйлене аслам ишлегенлери бла да байламлыды, алада адамла жашарыкыдыла, сабийлери окъурукъдула. Алай эсе уа, аланы тийрелеринде да жангы школла ишленирча энчи подпрограмма керекди. 50 проценте эм андан кепге эскирген школланы саны 176-ды, ол мектеплени 65,7 процентиди.

Аслан Текуев иш хакъ бла байламлы соруну да кётюргенди. «Арт 7 жылны ичинде бир сом да къошулмагъанды. Школла айлыкыны оптимизация этип, ставкъланы азайтып, устазланы сагъатларын онг болган къадарда кётюрюп, бирде уа мардадан оздуруп, кёбейтгендиле. Оп-

тимизацияда вожатыйлени, социал педагогъланы, психологъланы, юйретуу иш жаны бла орунбасарланы ставкаларын кетергендиле. Логопедле, педагогга-дефектологла дегенча специалистле да жокъдула. Аласыз а юйретууню качеству тошеди, деп къошханды директор.

Устазланы азлыкълары да проблемаладан биринди, быйылгы окъуу жылда 65 педагог жетмейди: тыш къыраллы тилледен – 13, орус тил бла адабияттан – 8, физикадан – 7, математикадан – 7, географиядан – 4, информатикадан да – 4, къалган предметледен да талайы. Устазланы араларында улайгъанла да асламдыла, 35 жылдан жашла жангыз да 16 процент боладыла.

Палатаны башчысыны орунбасары **Людмила Федченко** окъуутуу бла бирге сабийни ариу ниетлеге, халге юйретирге тийишлиди, алай болса, жаш тёлю хар билим, тин жаны бла да айнарыкыды, Ата журтун сюерикди, халкына жарарыкыды, дегенди. Ол чекленген онглари болган сабийлени окъуутууга да эс бурганды.

Комиссияны келечиси **Анна Дьяченко** уа озган заманыны ахшы сынамын кыйтаргырга тийишлисин айтханды. «Бизге алгъыннгы системагъа къарарга, анда болган ахшы затланы бюгонню билим бериуге сингидирге, запад стандартланы уа къояргъа керекди», – дегенди ол. Атажуккино элли прогимназиясыны директору **Карина Тезадова** учрежденияда медицина болушукъ этууню тийишлисича къурауу проблемасын кётюргенди.

Жыйылыуну эсеплерине кере, битеу сейирлери болган органлагъа бла учреждениялагъа эсгертиле этилгендиле, деп билдиредиле Жамауат палатаны пресс-службасындан.

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфийа.

Жамауат Эм дин

Эм даражалы бла эм деменгили
Сыйлы Къуран Рамазанда берилип башлаганды. Ислам алимле уа, хадислеге таянып, бу айны ючге юлешедиле. Аны биринчи он кюнөн тилекле этип, намаз кылып ётдорген муслиманлы Аллахны ырахматлыгын табарыкды. Экинчи он кюню – кечимликди, гонхяларыбыздан тазаланырга онг береді. Ахыр он кюню уа жаханым отдан азатлайдыла.

ангылатылады. Аллах жылны ичинде боллук ишлени, битеу оюнуу да жерге ол кече тошореди. Аны ючюн, я Аллах, мени къадарымы ариу эт, деп тилерге тийишлиди. Ючюнчюден а, айтханыбызча, бу кече садакка берирге, тилекле, намаз этерге, Сыйлы Къуранны окъурга керекди. Этген къуллугъубуз минг айны ичинде тохтаусуз табыныугъа тенди.
Минг ай а 82 жылга жетеди – адамны орталык жашуа ёмюрю. Ма алай бла сау жашауубуз излеген сауганы бир

арпа, пиринч, къургъак финикле, хурма болсунла) сыйынган сауут. Орта эсеп бла анга 2,5 килограммга жуук кереди. Будай багъарак болганы ючюн, аны жарымы бериледи. Оразаны туталмаган муслиман хар кюн да аллай сауут бла юлюшон чыгарып, къарыусулугъа берирге тийишлиди.
Биогонлюкде уа аны ахча бла ёнчелеп къоядыла. Республиканы Муслиманларыны дин управлениасы билдиргенича ала, быыйл бир адамга къафара, фитир садакка да 100 сомга жетгенди. Ан-

садаканы баш мураты – къыйын жашуа болумга тошгенлеге болушуду. Аны ючюн аханы тудугъуна, сабийине неда кёлундан келген жуугъуна берген къабыл этилмейди. Мухаммад фэйгъамбар былай айтханды: «... байладан жыйыгъыз да, жарлылаага юлешигиз».
Бу садаканы башма мағанасы да барды – социал. Ораза бошалган кюн хар муслиман юйде да хант столла хазырланадыла, ариу ашла этип, къонакъланы сыйлайдыла, байрамла къураладыла. Алай къолайсызланы уа аллай онглары жокду. Фитир садакка уа ала да бу байрамдан юлюшли болсунла деп чыгарылады.
Фитирни ораза ачылган кюн чыгарса игиди – айны ахыр кюннде кюн батхандан сора. Алай аны гъайыт намазга дери берирге тийишлиди. Бир сылтау болуп, аны заманында тёлелмаган а байрам намаздан сора кюн батханыч бу борчун толтурурга керекди. Мухаммад фэйгъамбарны былай сёлери барды: «Фитир садакка байрам намазга дери теленсе, ол къабыл керюледі».

Къадар кече

«Этген къуллугъубуз минг айны ичинде тохтаусуз табыныугъа тенди»

Сыйлы Рамазан айны ахыр кюнлери башлангандыла. Бу кезиуню къалай ётдорюрге керекди, Къадар кечени, фитир садаканы мағаналары недеди? Аланы юсюнден Аль-Азхар ислам университетде билим алганы, «Ислам в Евразии» регионаралы дин газетни баш редактору Аккайлы Хасим хажи айтады.

Мухаммад фэйгъамбар Рамазан ахыр он кечени жуукламай, намазла, тилекле этип ётдоргенди. Айша, ол белбауун къаты къысханды, дегенди. Аны уа къалай ангыларга боллукду? Мухаммад фэйгъамбар, Аллахны саламы анга болсун, кече жуукъларын ахуларын да уятып, бизни Жаратханга къуллук этип турганды. Ол кечелени межгитде ётдоргенди. Бу кезиуню сыйлы болмаса, фэйгъамбар анга аллай уятуу эс болурук болмаз эди, баям.

Экинчиден а, бу кезиуде биз Къадар кечени сакълайбыз. Къадар кече къачан болады? Хадиследе аны юсюнден былай айтылады: «Къадар кечени Рамазан айны ахыр он кечесинде излегиз – экиге белонмеген кечелеринде». Алимле ол Рамазан айны 27-сине тошеди деген акъылга келгенди, алай аны жаланда Аллахуала биледи. Ол 25, 27, 29 неда башка кечеге тошере да боллукду.

Къадар кечени муслиманла термилип нек сакълайдыла? Сыйлы Къуранда Аллахуала аны юсюнден былай айтады: «Биз Къуранны Къадар кече берип башлаганбыз. Сен Къадар кече не болганын къайдан биллик эдинг? Ол минг айдан да сыйлыды». Алимлени оюмларына керё, Сыйлы Китап сакъланган жеринден жерге жуукке кёге толусунай ол кече тошюрогенди. Ызы бла 23 жылны ичинде аялга, суралага юлешинип, Мухаммад фэйгъамбарга келип турганды.
Къадар кече этилген намазла, тилекле, минг айны ичинде тохтаусуз Аллахта табынуу тургуна тендиле. Фэйгъамбарга юйдеги Айша бу заманда не зат тилерге боллукду деп сорганды. Ол а былай юйретгенди: «О, Аллахым, сен керти как болуп, гонхялары кечинчюсе, кемчеклики сюесе, мени гонхяларымы кеч».
Къадар кече дегени уа алимле юч тюрлю ангылатадыла. Биринчиден, «къадар» деген сёз арап тилден «сыйлы» деп кёчюрюледі. Башха айтханда, ол эм даражалы, деменгили кечеди. Экинчи жаны бла алып айтханда, ол адамны келир жашауу, деп да

кечени ичинде табарга онгубуз, насыбыбыз барды.
Аллах Къадар кече Жаханымден сакъларыкъ адамланы сайлайды. Ол берген сёзюне кертичиди – кечинликте тийишли болган Отха тошери тюрлю юдю. Алай сайланганланы санына тошөр ючюн а тилек бла чекленип къалган азды. Адамны ниети таза болурга, ол жюрегин, битеу садалары бла да тобага къайтырга керекди.
Къадар кечени къалай танырга боллукду? Бир хадислеге кёре, ол жентигди, не суукъ, не къызы болмайды, аны эрттенгиинде уа кюнню таяклары керюнмейдиле. Башхаларында айттылганыча уа, Къадар кече кырангы болмайды эмда жулдуса «чумайдыла».
Къафара – факъырны юлюшюдю
Оразадан къарт-къарыусузла, хронический аурулары болганла, дарманла ичип турганла эркин этиледиле. Алай ала къафара чыгарырга керекдиле. Башхача айтханда, Рамазан айны хар кюннде ала бир къарыусуз, факъыр, ач адамны тейдурурга керекдиле.
Арап тилде «сахъ» деген ёлчём барды: муслиманла жашаган жердеде биотонда кенг жайылган аш (мирзеу,

дан кёбюрек берирге суйгенни алай онгу барды, алай андан аз этерге уа жарарыкъ тюрлююк. Кысха айтханда, оразаны ауруп, къарыусуз болуп туталмаганла оздурган хар кюню ючюн 100 сомну телерге неда бир ач адамны тейдурурга керекдиле. Ахчаны тийишли жерге тапдырган Аллахны алында борчун толтурганга саналады.
Къафараны межгитте берип къоарга да боллукду. Жаланда аны ангылатып телерге керекди, ол башха жумушлагъа къоратылмаса ючюн. Къафара жарлы, факъыр адамны юлюшюдю.
Фитир – къаты сюнетти
Оразаны кезиунде адам кеси да билмей бир тапсыз зат этерге, гонхя кертигер боллукду. Фитир а аладан тазаланарга болушуды. Ол юйюде хар адам башына теленеди, оразаны тутханага, тутмаганлаага, сабийилеге да, ол Рамазан айны ахыр он кюннде тууган эсе да. Бир-бир алимле уа аны кырангында балага да чыгарырга боллукду фитирни дейдиле. Фитир фарыз тюрлююк, ол къаты сюнетти.
Ислам дин бла кюрешген алимле айтханыча, фитир жарлылаага, къола-ларындан келмегенлеге юлешинеди. Бу

Гонхялаага къайтмайыкъ

Адамны ичинде болган ниетлени жаланда Аллахуала биледи, башхаланы терслерге, айып салырга биз эркин тюрлююк. Алай бирле оразада кеслерин гонхялы ишленден тийип, ол башлаганлай а алаага къайтадыла – тютюн ичген дегенча осал къылыккага.
Оразаны тутхана деп тунчыйып къалырга жарамайды, ол къабыл керюлгенин бла къалганын биз билмейбыз. Фэйгъамбарны сахабалары жылны жарымын, я Аллах, мени Рамазан айга дери сау-саламат жетдир, деп тилегенди. Ол бошалгандан сора уа жылны экинчи жарымында ораза айда этген къуллукъларыбызны къабыл кер, деп тургандыла.
Тыш къыралда окъуган кезиуде алимле оразаны бирле кырангыларына бойсундуруп къоядыла, дегенлери эсимдеди. Кюнню ичинде Аллахны да сагъынмай, жаланда ашны юсюнден сагъыша кетип, сау кечени хант столланы артында ётдоруп турганла бардыла. Алай оразаны мағанасы ачлык сынаууда угъай, бек алга Аллахка къуллук этиуде, анга табынууды. Сау кюнню ичинде ач, суу сап болган адам а къатында жашаган къолайсызны ангылап, жандаурулукъга, чомартлыкка эс буруп башлайды.
Бизге бу ай аман ниетленден, къылыккладан тазаланарга берилгенди, алай адам аланы излеп тура эсе, ол тилеклери къабыл этилмегенлерини белгисиди. Алай адам оразасын, тилеклерин Аллах ючюн толтуралмаганды.

Байрам
Исламда эки уллу байрам барды – Ораза эм Къурман. Биринчиден, ол гъайыт намаздан башланады. Арап къыралда Ораза кюн юйюрге жыйылып, межгитте бардыла – гичте, тамата, тиширду да. Андан къайтхандан сора уа бир бирни сыйларга, ыразылыкны берирге, къол тутарга керекбиз. Кёлкълды болган бар эсе, кечинлик тилерге, жарашырга тийишлиди.
Ораза тутмаган адамны къара чёрге салмай, аны да алгыштырга керекди. Ким биледи, ол анга этилген журметни эсине алып, келир жыл ораза тутханадан болур эсе уа.

Эм уллу насып бу дуняда, ол дуняда да Аллахны бирлигине ийнанып, анга табынууду. Аллахуала къысха аятда белгили этгенди аны: «Мен жаратханма адамланы бла жилени къуру да манга табынурча». Жайр адамлаага, жашауну көргенлеге да сооручума, жашауну мағанасын неде кересиз, деп. Былай къараганда, къаллай тынч сооруду ол. Межгитте келгенде биледи анга жууапны. Уауларыбызда, уахшакда терк-терк айтуучубуз Ырахматлыга табынууну юсюнден.
Алай динни таныманга уа сагъыш этедиле, не айтырга билмейдиле. Бирлери философияга бурулуп башлайдыла. Башхалары сабий, мюлк, къуллук дейдиле. Алай ала барысы да ётюрюкюлд. Ол мен башында сагъынган къысха аяты билген бу сооругъа жууапны жангылмай берликди.
Рамазан айда газетни окъуучуларын алгышлай, Аллахуаланы жолуна, диннге чакъыруу, бизни Жаратханын сёзюнен бийикге кётюрюу хар муслиманны да борчу болганын эсгертирге сюеме. Алай биз сылтаула къурайбыз.
Исламда къаллай жентиллик барды? Алай биз аны ангыламайбыз. Сёзге, биреулен машина сайлап, Аллахуаладан манга аны бер деп, кече-кюн да тилеп турады. Ол толмаса уа, жюреги къыйналады. Мен аллай бир тилегенде Аллах ол жумушун тамамларга өч бермеди деп, ёчюкленеди. Ол нек толмаганын а ангыламайды. Башха машинаны алды, аварияга тошду, жарысуу болду. Ол кезиуде уа келликдиле акъылынга тюз сагъышла.
Алай Аллахуала биледи, аны ючюу уллуду. Адам бизни Жаратханга толу ийнанып, умут этип, хар не да аны кюннен келгенин ангылап тилесе, жумушу толса къууанайды, болмаса да ангылайды, хатадан, аманлыкдан къутулганын, андан игилик, ахшылык табарыгъын.
Муслиманны чыганек бармаганла кирип ачытса да, анда да барды хайыры. Ол да бир сынаууда, къыжылдамай, анга да бой сал. Аны бла Аллахуала сени бир гичте гонхяныг көчген эсе уа!
Жюреклени Улуу Аллах ачады да, тилейме, миллетбизни адамларын ислам бла къаты байламлы этерин.

Номерни хадис

«Ахшылыккалаага итине эсегиз, кесигизге хайыр келтиресиз»

Мухаммад фэйгъамбар, Аллахны саламы анга болсун, былай айтханды: «Адамладан эм ахшыла – хайыр келтиргендиле» (ат-Табараны). Кимледиле ала? Башхалаага болушханла, асыу бергенле, мюлкюню, жамауатда болумуну юслери бла себеплик этгенледиле. Адам Аллахуала къуллуду. Алай эсе уа, ахшылыккала этген жюрегин тазалайды, сыйын бийикге кётюреді.
Аллахуала Къуранда ант этгенди: «Заман бла ант этеме, адамла къоранчы боллукдула». Аны къалай ангыларга боллукду? Заман – ол кече бла кюндо. Бизни Жаратхан ала бла адам уллу къоранчла сынарыкъларына ант этеди. Андан жаланда бу терт къауум сакъланырыкъды. «...ийнанганла, ахшы ишле тамамлааганла, бир бирлерине ахшылыккала тежегенле, бир бирге тюрлюлюк этгенле» (103: 1-3).

Адамланы да игилендиреди.
Башында сагъынылган терт ышаны болган адам фэйдалыды, ол кесин къоранчладан сакъларыкъды. Адам къоранчладан башхалаага этген ахшылыкканы, аланы кертиликке къалай чакъырганын, бу жолда тюрлюлюкке юйретгенини хайырында къуллукду. Аллахуала былай айтханды: «Ахшылыккала этигиз – ким биледи, ол кезиуде фэйдалы болурсуз» (22: 77).
«Къайда айлансанг да, хайырлы бол!» Бу хар муслиманны чакъыруу болурга тийишлиди. Сыйлы Къуранда Аллахуала ахшылыккалаага, игиликке көп керё чакъырыды: «Кертиди, Аллахуала тюрлюлюк сакъларга, ахшылыккала тамамларга буюрады» (16:90). Неда: «Бу дуняда ахшылык этгенлеге игилик бла къайтарлыкма» (16:30). «Сиз ахшылыккала эте эсегиз, кесигизге хайыр келтиресиз» (17:7).
Алай бла муслиман игилик, чомартлык, ахшылык этерге, башхалаага къолдан келгенича болушурга борчлуду.

Ийман, игилик, сабырлык, тюрлюлюк. Бу сезимле Аллахуалаага бой салыр, анга бойсунур, Ырахматлы бизге берген сынауулаага тээр ючюн керекдиле. Ийман бла, ахшы ишле бла адам кесин айнытады, тазалайды. Бу жолда тюрлюлюкге чакъыруу бла уа тегерегинде

«Ислам в Евразии» газетден.

«Ораза туталганын насыбын бийикде жюрют»

Муслиман адам Рамазан айда кесин ашдан, суудан тийип, Аллахуаланы ыразылыктын алырга итинеди. Алай оразанг къабыл керюлюр ючюн дагыда къаллай жумушла керекдиле? Аланы юслеринден уаузында Хасания эли ийман Мисирланы Тимур хажи юйретеди.
- Бир Аллахды шукурлук да, ыразылык да! Ырахматлыны бирлигине, Мухаммад аны фагъамбары, келечиси болганына шагъатлык этеме.
Аллахуала Сыйлы Къуранда: «Ораза сизге эм иги ахшылыккаладан бириди», - дегенди. Фэйгъамбарны, Аллахны саламы анга болсун, хадисинде уа былай айтылады: «Ораза ай келсе, Аллахуала Жаннетни эшиклерин ачады, Жаханымни къабакъларын жабады. Сора шайтанланы темир сынжырла бла къысады» (Муслим). Бу хадис билдиреди Аллахуала бу айга берген хайырлыкканы, мағананы. Оразада Ырахматлы къулларына бек жумушак боллады, муслиманла ючюн Жаханымни окъуна жабады.
Ат Тирмидиде келген керти хадисде былай айтылады: «Мухаммад фэйгъамбар былай айтханды: «Ораза – тюрлюлюкюню жарътысыды». Бу кезиуде адам кесин ашдан, суудан тийип, сабырлык табды.
Сыйлы Къуранда Аллахуала былай айтды: «Аллах ючюн тегеленге сууапларын хыйсапсыз берликди». Бизни Жаратхан ючюн тюрлю, кюнню узуну ораза тутхан муслиманнга сууапларын тохтатмай, санаусуз көп берликди.

Алай муслиманны бу айда къыйны къабыл болур ючюн не этерге керекди? Оразаны Аллахуала ючюн тутарга борчлуду. Алай биз эс бурмаган, мағана бермеген шартла да бардыла. Биогон аланы юслеринден айттырга сюеме. Биринчиден, Рамазанда кезлеринги Аллахуала харам этген затладан тыярга керекди. Гонхялы затлаага къарама, кезлеринги, башынги бир жанына эт!
Дагыда тилинги тый. Адамны сёзюнде, ётюрюкке жайма. Адамны тили оразасына уллу хата салады. Фэйгъамбар айтханды, ораза тутхан адам ётюрюк айтханын, алдаганын кюймаса, Аллахуалаага аны ач, суу сап болганы да керек тюрлюлюк» (Аль Бухари).
Бу айда къыйнынг ючюн сууаплыккала алырга сюе эсенг, къулакъларынги да сакъла харамлыккладан. Сени къатында биреуленни сёзюнде этселсе, анга тынгылама, оразанга хата келтирме.
Къолаарынги да тый. Аллахуала къолаймаган, суймеген затланы этме, гонхялы ишлеме. Барызда, тюкенде сатыу-алыу этгенде адамны да алдама, харам суула, ашла сатма.
Къарынынга да сакъ бол. Былайда къуру аракъы ичме, харам ашама деген бла чекленмейме. Урланган, сыйырылган затладан, процентленден кері бол. Ала барысы да харамдыла, оразаны бузадыла.
Сыйлы жамауат, Аллахуала Рамазанда этилген хар сууапны да он къатлап берирге, аны да 7 жюзге дери кёбейтирге айтханды. Бизни Жаратхан бу айда чомартлыгын, ахшылыкларын кёбейтеди, аладан къуру къалмагъыз! Ораза тутхан адамны Къыям кюн алына сюетгенде, былай бир кюнню мени ючюн ораза тутханса деп, анга сууаплыкканы кеси берликди.
Мухаммад фэйгъамбар, Аллахны саламы анга болсун, былай айтханды: «Рамазанда муслиманланы тилеклери къабыл боладыла. Аны ючюн эрттен намаздан ашхамга дери эмда ашхамдан эрттенликге дери тилекле этип турсунла, Аллахуаладан ахшылыккала, игиликке тилесинле».
Ораза тутхан адам къуранчы болурга керекди. Ачма, суу сапма деп, келю тошюп, тарыгып турурга керекмейди. Ачлыкны, суу сапны сөзген адам факъырланы, мискинлени эсге тошюреді, алаага садакка

Оюм

Жюрегинге тынчылыкны жаланда Аллахуаланы эсгеру салады

Къашхатауну дин идарасы сыйлы Рамазан айны къалай ётдореди, муслиман жамауатны болуму къалайды. Аны юсюнден Черек районну райис-иймасы, Къашхатауну иймасы Мецелланы Алик айтады бизге:

кезиуде адамла алаага аш-суу келтиредиле да, аууз ачдырылкъыбыз келгенлеге.
Коронавирус жайылган кезиуде муслиманладан межгитте келмезелерин тилеген эдик, ауруну биотонда жаймаз ючюн. Эки жылны ичинде ийманланы айтханына бы салып тургандыла. Алай андан бир жарысуу чыккъанды. Бирле межгитте жюрюмюде юйренчек болуп къалгандыла. Ала уллу кёллююк

- Аллахны ахшылыкны бу иги жанына тюрленуле бардыла. Аллахуала кёлпени жюреклерин ачыкъ этгенди, дин бла байлааганды, биотонда ахыр 2-3 жылны ичинде къошулганды дин идарага. Рамазан айда бизни Жаратханга къуллук этерге излегенде асладдыла. Межгитте келгенлени арасында жаш адамла, таматала да бардыла.
Межгитде дуняа къазауат жумушланы унутаса, сагъышларын да башха боладыла. Кёбюксенде бери адамла жюрек тынчылык излеп келедиле. Намаз къыладыла, Къуран окъуйдыла, алай бла уа сабырлык табдыла. Къуранда да айтылады, адамны жюрегинде тынчылык жаланда Аллахуаланы эсгеру салады. Рахматлыга махтаула салыу, зикирле, тилекле, Къуран окъуу, Сыйлы китапны юсюнден сагъыш этиу. Ма быладыла бизни Жаратханын эсгеру.
Мюлк, байлык, ариу машина, уллу къуллук – ала жапсармайдыла жюрегинги. Жаланда Улуу Аллах тынчайтады адамны кёлүн, нафсын, халин. Аны ангылааганла итинедиле межгитте келирге.
Рамазан башха айлары ичинде бийик этилгенди. Бу кезиуде адамла Ырахматлыга биотонда көп табынадыла, баш урадыла. Не ахшы иш ючюн да бу айда көп сууаплыккала аллыкъларын билеп, бизни дин къарындашларыбыз да итинедиле игиликке, чомартлыкка. Бир сом садакка берсенг, Аллахуала аны эм аздан он кереден жети жюзге дери кёбейтирикди.
Оразаны ахыр он кечеси биотонда сыйлыдыла. Аладан биринде Къадар кечеге тюрлюбиз. Аны муслиманла оздурмаса умут бла намазла къылып, тилекле этип ётдорюрге излейдиле. Къашхатауда муслиманла бирге жыйылып, межгитде намаз къылып, аууз ачхан терё болганды. Эпидемиология болуму эсге алып, аны бардырмазга деген акыылга келгенбиз.
Алай Рамазан ахыр он кечесинде муслиманла межгитде көп турурга, табынырга излейдиле. Бу

этедиле. Энди жыйыша келеди жамауат.
Исламны жорукъларына, Сыйлы Къуранны окъурга суйгенлени юйретуу курсла да къурагъанбыз. Ары сабийле, таматала да келедиле. Дерслени бергенле дин жаны бла дипломлары болган адамладыла. Эр кишилеге Мокъланы Расул бла Кесим березиб дерслени, тиширчуланы уа Тусойланы Гусьнара юйретеди.
Окъуу отуу ачылганын терт жыл озганды. Къайтып, билгенлерин жангыртурга келгенле да бардыла. Окъуучула тюрлю-тюрлю жыл сандыла, абаданла, кичи сабийле да бардыла. Эс азындан 400-500 эр киши жюрюген болура ол ачылган кезиуде бери. Тиширчуланы арасында уа - 200-300.
Энди уа тиширчулаага энчи отуу ишлетип, анда окъутурга мурат барды. Аны жуукке кезиуде тамамларга къолдан келгенине ышанам. Сыйынмайбыз, окъурга суйгенле кёлдоле. Бизде ал билим алып, ызы бла ислам вузга кирген жашларыбыз да бардыла.

Материалланы басмага ТИКАЛАНЫ Фатима хазырлаганды.
Бу бетде Къурандан аятла, Мухаммадны хадислери да келтириледи. Аны ючюн сакъ болуругузу, аны кирип жерлеге атмазыгъызын, тийишли болмаган жумушлада хайырланмазыгъызын тилейбиз.

«Культура» миллет проектн чегинде маданият учрежденияланы эм алыны ишчилерини араларында эришиу бардырылганды. Анда хорлаганланы кызуумунда Былмыны Маданият ююно директору Байзулланы Джамия да барды.

Джамия Алимовна мектепни алтын майдалга бошаганды. Къабарты-Малкъар кырал университетге кирип, химиядан устаз деген усталыкны алып чыкканды. Анасыны ызы бла бара, уруну жолун тууган элини мектебинде башлаганды, алай анда кеп ишлемегенди. Эли ол кезинде башчысы Ездэнланы Масхутну жашы Хасан аны Былмыны Маданият ююно директору болурга чакырганды.

«Бу иш эсимде болмаганды эсе да, угъай а дегенме. Жашырмай айттайым, ал кезинде тынч туйол эди: бу иш манга жаны эди, анда кырау жаны бла фахму, башха шартла да керекдиле, жууаплылык да уллуду. Маданият юй элине дайым жыйылганды от жагдайы, ол адамла союпо келирча, ала мында кертгенлеринден, эшитгенлеринден кыууанчы, келери кертюрлюк кетерча болурга тийишлиди, – дейди Джамия.

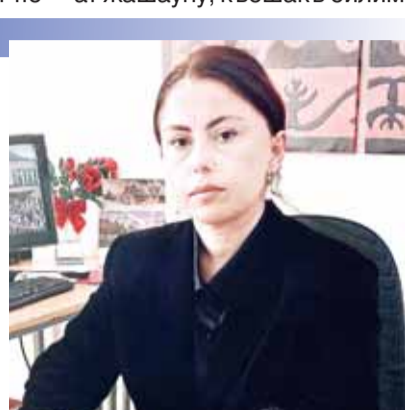
Тутхан ишине жууаплы кезден къараган, аруу сёзлю тиширу коллективни бла терк шух болганды, эли башха учреждениялары, жамауат организациялары бла байламлыкка да тохтадырганды. Салынган борчланы тол-

турурга битеу керекли затла хазна болмагандылыкка, иш а барганды: художестволу кружокла ачылгандыла, концертле берилгендиле, маданият ингрле кыралгандыла.

Юч жыл мындан алгъа «Культураны бла туризмни айнытыу» деген кырал программаны чегинде эли Маданият ююно ремонт этилгенди. Ызы

Талпынулулук

Баш борчу – жамауатха изгилик келтириудю эм аны кёлюн кётюрюудю

бл аны ырыскы-техниканы къолайын игилендириуде ахча бёлюнгенди, жангы котельна ишленгенди, тегереги айбатландырылганды. Ол а саулай да халны тюрлендиргенди: мекам жылы, нюрлю болганды, мында бардырылганды ишлени саны кёбейгенди. Аны бла къалмай, автоклуб, башха айтханда, чархлада маданият юй да берилгенди, аны хайырындан элчилени культура жашууларын бютюн бай этерге онг чыкканды.

Бююнлюкде анда «Баллы» тепсеу ансамбль, «Искор.ки» жыры къауум, «Теремок» театр къауум, тарыхны сыйгендени «Мени элим – Ата журтуму бир кесеги» клуб ишлейдиле. Чыгармачылык бла кюрешгендени саны 160-ха

жетеди, аланы араларында абаданла, жашла, сабийле да бардыла. Ала барысы да маданият ишлеге, район эришиулеге бла фестивалыла кытышадыла, жетишимли да боладыла.

Былтыр октябрьде уа Байзулланы Джамия Къабарты-Малкъарны атындан клуб учрежденияланы директорларыны Ставропольда этдюрюлген ююнчю

тура», «Пушкинская карта» дегенча миллет проектле толтурулдыла, башха программала жарашдырылдыла. Бизни гитче элибизде окуна бу борчла тынгылы тамамлансала, ол гитче Ата журтуму айнууна салган кыйынын боллуккыду.

Быллымда эки мингенд аслам адам жашайды. Маданият юй мында жамауат жашауу, къошакъ билим

музей бла байламлыкка журютебиз. Районну культура управлениясыны бла администрациясыны, республиканы Культура министерствосуну болушлукларынын дайым сеземе, ала бизде къонакыда терктерк да боладыла.

Маданият юй – ол элли кююзюсюд. Маданият жаны бла онглыны кенгерттирге, адамларыбызны солуларын, саулукуларын кючлерча болумун игилендирирге сюерик эдим, – дейди ол.

Джамия Алимовна Маданият юйге башчылыккыны он жылдан аслам заманыны этеди. Бет жарыккыны ишлегени, республикада маданиятны айнытыуда салган уллу кыйыны ююнчю Культура министерствону Сыйлы грамотасы, Элбрус районну администрациясыны Сыйлы грамотасы, ырызлыккы къаггытлары бла сауғалаанганды. 1941-1945 жыллада Улуу Ата журт урушун эм анга къатышхан аскерчилени эзде къалдырууга этген уллу къошумчулугу, проектлени бла мероприятияланы бардырууга тири къатышханы ююнчю «Эсгерюу эм махтаулуучу» организацияны толтурууду дирекциясындан ырызлыккы къаггытха тийишли болганды.

Байзулланы Джамия кесин бир башха ишде сезмейди, замандан артха къалмай, бирде уа андан да алгъа бола, чыгъа турган жумушланы не къадар тынгылы тамамларга кюрешеди.

Анатолий ТЕМИРОВ. СУРАТДА: Байзулланы Джамия.

ЖАНДАУУРЛУКЪ

Ырысхыларындан юлюш чыгъаргандыла

Бу кюнледе Черек районда жашаганла Донецк эмда Луганск Халкъ Республикалагы болушур мурат бла жандауурлукъ акцияны экинчи кере бардыргандыла. Анга жамауат, организацияла да бла учреждениялада ишлегенле бирча ырызлыкка къатышхандыла. Ала ашарыкъ, къол-бет жууган затла, юйде журютолген химия керекле, юс кийимле да жыйышдыргандыла.

Черек районну администрациясыны башчысы Кюлбайланы Алан бу огурлу ишге тири къатышханланы, ырызхыларындан юлюш этгенлени барысына да журюк ырызлыккы билдире: «Донбассда жашаганлагы шендю бизни болушлугубуз эмда кёл этдириубюз, бир заманда да болмаганча,

бек керекдиле. Сиз аны журюегиз бла сезгенигизге ма бу этген ишигиз да шагъатды», – дегенди. Бызынгылыны атларыннан сёлешген Тёпеланы Роза уа бу жандауурлукъ ишге эллиле барысы да ырыз болуп къошулганды айтханды. «Бызынгылыла не заманда да огурлу

ишлеге биринчиле болуп сюеледиле», – деп да къошханды.

Бызынгыдан сора да, Огъары Малкъарда, Бабугентде, Къара-Сууда, Аушигерде, Зарагиде жашаганла да гуманистар болушлукъ жыйыуда юлюшлерин къошхандыла.

ТЁГЕРЕК СТОЛ

Ырахатлыккыны ёзези – келишулюк эм тёзюмлюк

Бу кюнледе «Эдельвейс» клубда «Барыбыз да биргебиз!» деген ат бла «тёгерек стол» бардырылганды. Тёреге айланган бу мағаналы иш жаш адамланы араларында шухлукъ байламлыккыны бютюн кючлерча бла кыралды.

«Тёгерек столга» Нальчикде билим беруу департаментни сабий эмда жаш тёлю чыгармачылыккы арасыны директору Зюкъланы Даниял, «Боевое братство» битеуроссей жамауат организацияны Къабарты-Малкъарда бёлюмюно башчысы Гелястанланы Барисбий, урушуну бла урунуу ветеранларыны Нальчик шахар советини таматасыны орунбасары Владимир Абанокъ, сабий жамауат организацияны башчылары да къатышхандыла.

Ёсноп келген тёлюно патриот ниетде, миллет, дин айырылулукъ болмай жашарга юйретуге эмда тарых мағаналы ишлени эзде тутарча этиуге жораланган бу ишлеге Нальчикде 11-чи, 19-чу, 31-чи, Акъ-Сууда 15-чи, Кенжеде 20-чы номерли мектеплени окуучулары чакырылгандыла. Хасания элден ары Фриланы Рамазанны атын журюютген 16-чы номерли мектепни 10-чу «А» классыны окуучулары Гайыланы Лейля, Башийланы Дарина усталары-юйретуучилери Улбашланы Джамия Алиева да бирге келгендиле.

Устазла сабийлени юйретуу жаны бла къаллай ишле тындыргандыларыны юсюнден тынгылы билдириуде этгендиле, окуучула уа республикада жашаган миллетлени араларында байламлыккыны юслеринден докладларын окугъандыла. Келген къонакыла да кеп миллетли Къабарты-Малкъарда адамла бир бир-

лери бла шухлукка жарашып жашагандыларыны юсюнден кеп юлгюле келтирип хапарлагандыла. Кысыксы, «Биз барыбыз да миллетибизге, тутхан динибизге къарамай, биригип, бир бирибиз бла келишип жашасакъ, не кыйынлыккыны да хорларга кюлбуздан келликди», деген оюм сёлешуилени баш мағанасын тутхандыла.

Ол кюн окуучула, абаданла да Украинада бара турган энчи аскер операцияга къатышханлагы, бек алгъа уа жерлешлерибизге, кёллендириуде сёзле бла письмола жазгандыла. Тубешуиун ахырында уа устазлагы билим беруу департаментни атындан сертификатла берилгендиле, докпада этген школчула уа грамотала, бюсюреу къаггытла бла сауғалангандыла.

ХОПАЛАНЫ Марзият. Сурагланы автор алгъанды.

ЫРАЗЫЛЫКЪ

Сюймеклигин, жылыуун да – сабийлеге

Кеп болмай Нальчик шахарда онбешинчи номерли сабий садха барырга тюшеди. Анда ишлеген бир таулу къызыны махтап кепледен эшите турганма. Шауаланы Мадина Кенделене тууганды, элде экинчи номерли школда окугъанды, аны 2000 жылда айырмалы бошаганды. Ызы бла КъМКУ-ну педагогика колледжине киргенди.

Анда да къыз жамауат жашауга тири къатышханды, ансамбльде да тепсегенди. Устазла да аны, къадалып кюрешгени ююнчю, бек сюйгендиле, юлгюле келтиргендиле. Окууун бошагандан сора, Мадина тууган элинде кеси окугъан мектепде практиканы ётип, ызы бла секретарь эм географиядан устаз болуп ишлегенди.

2007 жылда уа ол Тыннауу шахарга кёчеди, анда алтынчы номерли сабий садха жети жыл ишлегенден сора, Нальчик шахарда онбешинчи номерли сабий садха келгенди. Бююнлюкде да Мадина анда урунады. 2018 жылда усталыгында биринчи категорияны ала-

ды. Сабийлеге энчи сюймеклиги, жылыуу ююнчю, андан сора да кеп сыйлы грамоталагъа эм сауғалагъа да ие болганды. Армавир шахарда институтну юристле хазырлагъан факультетин да айырмалы бошаганды.

Мени бла ушагынды ол анасы Мариамгъа чексиз ырызлыккыны, сюймеклигин билдиреди, анга саулыккы, мамыр жашауу тилейди. Битеу жашаууну тутуругу, онг этген да ол болганын белгилейди.

Мадина кеси да жаш бла къыз ёсдюреди. Динислам КъМКУ-ну медицина колледжинде окуйду, Альфия уа экинчи номерли лицейни 8-чи классыны окуучусуду.

МАЛКЪОНДУЛАНЫ Сакинат.

УФСИН

Къоркъуусулукъ – баш жорукъ

КъМР-де УФСИН-ни битеу уголовный-толтуруучу инспекцияларыны муниципалитетле аралы бёлюмлеринде РФ-ни Уголовный Кодексини 264.1-чи статьясына кере суд этилип тутулгандыны эмда машинаны бир талай заманнга журюторге эркинликлери сыйырылган водительле-

ни араларында юйрету-ангылатуу иш бардырылады. Ол санда кеф адамланы хаталарындан болган жол-транспорт аварияларыны азайтып мадарла этиледиле, деп билдиреди УФСИН-ни пресс-службасындан. Бу кюнледе болган тубешуиде уголовный-толтуруучу инспекторла КъМР-

де МВД-ны ГИБДД-сында къуллукъ этгенле бла бирге ушакъла бардыргандыла, эсирип руль артына олтурган водительле кеслерин, башхаланы да къаллай уллу падалла жолуктурдурга боллукларыны эсертгендиле, жолда журюнону жорукларынын да эсге салгандыла. – Эсирип жолгъа

чыккыган адам башхалагъа уллу къоркъуу салганыны баямды. Алай башхала да жоруклагыла бузуклукъ этмеэге борчулдула, – дегенди тубешуиге къатышхандан бири, ич службаны полковниги Алим Абидов.

Люба АДИЛОВА.

Акция

Башхаланы къайгысынын кере

21 апрельде Нальчикде Абхазия майданда «Къанынгандан бер да – адамны ёлюмден къутхар» деген ат бла акция бардырыллыккыды. Аны КъМР-ни Саулык саклау министерствосу «Донорну битеудуния ююнчю» жоралап бардырады. Бу огурлу ишге шахар учреждениялада ишлеген медикле эмда республиканы Саулык саклау министерствосунда ишлегенле да къошуладыла. Къанны Абхазия майданда эрттенликде сагъат 9-дан 14 сагъатха дерти бериге боллуккыду.

Донорлагы справка бериледи, дагыда ала эки кюнню ишге бармазга эркиндиле. Андан сора да, къан берирден алгъа, берип бошагандан сора да, адам Къан алган станцияны мекаммында ашханада тынгылы ауузыларгъа талон къолау болады.

Сиз жангы коронавирус инфекция жугуп ауруган эсегиз неда ондан бир айдан артыкъ заманны ичинде дарман салдырган эсегиз да, донор болурга боллуккысуз. Ёпкелеригиз ауруган эсе уа, донорлукну жарым жылга артха къойдурдурга тюшерикди. ОРВИ болса уа, къанны, саусуз иги болгандан сора 14 кюнден берирге боллуккыду, деп ангылатадыла Къан алычу станцияны специалистлери.

Дагыда ала айтханды кере, къан берликле ары дерти тузулу, къуурулганды эмда сютден жарашдырылган ашарыкыла ашамазгъа керекдиле.

Къабарты-Малкъар Республиканы Саулык саклау министерствосу къан берирге ырызлыккы болганланы акцияга къатышырга чакырады.

ДАЛХАТЛАНЫ Марзият хазырлаганды.

УЧРЕДИТЕЛЬ: КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

Баш редактор КЪОНАКЪЛАНЫ Хасан РЕДКОЛЛЕГИЯ: ТЕКУЛАНЫ Хауа (баш редактору орунбасары), ЖАНГУРАЗЛАНЫ Нажабат (баш редактору орунбасары), ТОКЪЛУЛАНЫ Борис (жууаплы секретарь), МУСУКАЛАНЫ Сакинат, ТИКАЛАНЫ Фатима, ТРАМЛАНЫ Зухура, УЛБАШЛАНЫ Мурат.	ТЕЛЕФОНЛА: Редактору приёмный – 42-63-01. Баш редактору орунбасарлары – 42-38-21, 40-04-82. Жууаплы секретарь – 40-03-24. Секретариат – 40-93-62. Корректорла – 42-63-52. РЕДАКЦИЯНЫ БЁЛОМЛЕРИ: Политика эм право – 42-24-02, 42-67-68. Экономика – 42-66-73. Къызура – 42-66-76. Социал ишле – 42-75-82, 40-59-18. Кюрортла, туризм эм спорт – 40-39-93, 42-66-71. Окуучула бла байламлыккыла журютопу эм жазылыуу – 42-37-94. Энци корреспондент – 42-68-72. Операторла – 42-66-85, 40-28-97.	Редакция авторла бла къаггыт журютмейди. Къол жазмалагъа рецензия этилмейди эм ала артха къайтарылмайдыла. Газетде басмаланган материаллада айтылган оюмла редакцияны оюму бла келишимге боллуккыдула. Алада айтылган хар зат ююнчю Россей Федерацияны Басманы юсюнден законна тийишлиликде материалланы авторлары кеслери жууаплыдыла. Редакция авторладан 400 газет тизинден (машина бла жазылган 5-6 бет) кённо алмайды. Газет Связыны, информация технологиялары эмда асламлы коммуницияланы ишлери жаны бла федерал надзор къуллуккыну (Роскомнадзорну) Къабарты-Малкъарда управлениясында 2016 жылда 19 декабрьде регистраци этилгенди. Регистрация номер – ПН № ТУ07-00118. Индекс - П 5893	Газетни басмагъа «КъМР-Медиа» ГКУ-ну компьютер службасы хазыр этгенди. Газет «Издательство «Южный регион» ООО-ну типографиясында басмаланганды. Ставрополь край, Ессентуки ш., Никольский орам, 5а Газетлени ислерине тапдыруу ююнчю КъМР-ни почта связыны федеральный Управленияны жууаплыды. Телефонла: 76-01-21 Газетлени розничная сетку ююнчю КъМР-ни «Роспечать» акционер общество жууаплыды. Телефон: 42-69-34 Газет ийыкыда оч кере чыгъады – геурюрге, орта, шабат кюнледе.	Номерге графикте кере 19.00 сагъатда къы салынады. 20.00 сагъатда къол салынганды ГАЗЕТНИ НОМЕРНИ ЧЫГЪАРГАНЛА: Байсыланы Марзият – дежурный редактор; Кучукланы Сафият, Кетенчиланы Зульфия – жууаплы секретарыны орунбасарлары; Зезаланы Лида (1,2-чи бетле), Геляланы Валя (3-чу бет), Ахматланы Люоза (4-чу бет) – корректорла. Тиражы 1649 экз. Заказ № 786 Багъасы 10 сомду.	РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ ИЗДАТЕЛЬНИ АДРЕС: 360000, Нальчик шахар, Ленин аглы проспект, 5 электрон почта: elbor_50@mail.ru